Cursus Torah

(11) Parasjat Miqqetz

Driebergen, 13 september 2011

Willem J. Ouweneel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

parasjat (Waj'hi) miqqetz ('[En het gebeurde] aan het einde van')

Farao's dromen, Jozefs uitleg, Jozef verheven tot onderkoning, de broers naar Egypte, Jozef stelt hen op de proef (Gn 41:1 - 44:17)

Onderverdeeld:

I. Gn 41:1-42:6 (1e les)

II. Gn 42:7-44:17 (2e les)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De dromen van de farao

41:1 Jozef moest nog 2 jaar geduld hebben!

1e droom: 7 vette koeien, verslonden door 7 magere

2e droom: 7 vette aren, verslonden door 7 schrale

(eig. 1 droom: vs8, 17, 22; maar 'ze' in vs8 is mv.)

God gebruikt de heilige rivier (de Nijl) en het heilige dier (het rund) om farao's aandacht te trekken

Parallel met Daniël (Dn 2): de wijzen kennen de uitleg niet, de man Gods wel

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Zes dromen

(a) 2 dromen van Jozef (37:5-10) (eig. 1 droom)

(b) 2 dromen van farao's dienaren (40:5-19)

(c) 2 dromen van de farao (41:1-7) (eig. 1 droom)

Symbolen uit het alledaagse leven: koren (schoven, gebak, aren), hemellichamen, wijnstok, koeien

Dromen hebben soms voorzeggende kracht! (vgl. Nm 12:6; Jl 2:28): Jozef de 'wijsheid' van God, zoals later de 'kracht' van God (vgl. 1Ko 1:24)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De schenker getuigt!

De farao beseft de grote betekenis van de dromen!

Vs9-13: de schenker herinnert zich Jozef

Vs14: Jozef haastig uit de 'kuil' gehaald (beeld van de opstanding!), ontvangt zijn *derde kleed*:

(1) 37:3 de veelkleurige rok

(2) 39:12 het kleed dat hij droeg in Potifars huis

(3) 41:14 het kleed dat hij droeg voor de farao

(4) 41:42 het fijn linnen kleed van zijn vizierschap

(vgl. Abrahams altaren, Isaaks putten, Jakobs stenen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De uitleg van de dromen

Vs16,25: Jozef getuigt van God (vgl. Dn 2:28)

Vs17-24 De farao vertelt zijn dromen

Vs25-32 7 vette koeien/aren = 7 vette jaren; daarna 7 magere koeien/aren = 7 magere jaren, die de (over-gespaarde) overvloed van de vette jaren ‘opeten’

Vs33-36 Nachmanides: Jozefs ‘raad’ deel van de uitleg: de 7 vette jaren moeten de 7 magere jaren ‘voeden’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jozefs verhoging

Vs37 zelfs het hof (normaal concurrerend) met de farao eens! (en opgelucht: vgl. vs10)

Vs38 ‘Gods Geest’ in Jozef! > ‘wijs’

Vs38-44 Jozefs verhoging: vizier van Egypte, zegel-ring, kleed van byssus [fijn linnen], gouden keten, wagen (vgl. Es 6:8v. Mordekai!)

Vs40 ‘over mijn huis’: als over het huis van Potifar en over de kerker (3x huisbestuurder)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De farao en Jozef

De farao híér type van *God*: stelt Jesjoea over de hele wereld (die vandaag a.h.w. kan kiezen tussen de ‘overvloed’ [rijkdom van het evangelie] van ‘Jozef’ en de ‘armoede’ van zonde en Satan)

Vgl. de farao in Ex (‘die Jozef niet gekend had’): type van *Satan*! (hoofd van de boze wereld die zondaren gevangen houdt)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Nieuwe naam: *Tsafnat Paneach*

Betekenis onduidelijk; suggesties:

(1)‘Openbaarder van verborgenheden’ (Flavius Josephus, Targoem, Rasji, Maimonides, Nachmanides)

(2)‘Redder van de wereld’ (LXX, Hiëronymus)

(3)‘Be-/Onderhouder/Schenker van het leven’

(4)‘God/de god heeft gezegd: “Hij zal leven”’

(5)‘God/de god spreekt en leeft’

(6)‘Schatkamer van de heerlijke rust’

Opnieuw: type van Christus!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Vrouw van Jozef: Asnat

Asnat = ‘Gewijd aan [de godin] Neith’?

Type van de Gemeente (vierde type in Gn na Eva, Rebekka en Lea)

(vgl. Sara en Rachel: typen van Israël!)

Asnat bruid uit de *gojjim* (in de tijd dat Israël zijn Messias nog niet [er]kent)

Vgl. Zippora, vrouw van Mozes

Vgl. Abigaïl (waarsch. wel joods), vrouw van David

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Zonen van Jozef

Twee zonen (geboren vóór de hongersnood):

(1) *Manasse:* (tijdelijk) ‘vergeten’, nl. zijn vaders huis; vgl. 24:67b; Ex 2:22

(2) *Efraïm:* ‘dubbele vruchtbaarheid’, nl. in de wereld

In deze tijd lijkt het alsof de Messias Israël tijdelijk ‘vergeten’ is en is Hij ‘dubbel vruchtbaar’ in de wereld (Gemeente uit de volken)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

‘Gaat tot Jozef’

Vs55 *‘Gaat tot Jozef, doet wat Hij u zegt’:*

alleen bij hém is redding:

Hij stilt de honger

Hij schenkt het leven (redt van de dood)

vgl. Jh 2:5 (‘wat Hij u zegt, doet dat’)

Mt 17:7 ‘hoort Hem!’

Hd 4:12 ‘geen andere naam!’

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Chronologie

41:46 Jozef 30 jaar (Jakob 121, Isaak 1 jaar dood)

41:53 Eind van de 7 vette jaren: Jozef 37, Jakob 128

45:6 2 jaar van hongersnood: Jozef 39, Jakob 130

Proef op de som: 47:9 Jakob inderdaad 130 jaar

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jozefs broers naar Egypte

42:2 Jakob hoort dat er koren in Egypte is (Hd 7:12)
(alle hoop in Jozef, die nog niet gekend wordt)

Vs3v. tien broers naar Egypte; Benjamin, 'Jozefs broer' = Rachels andere zoon (Jakobs nieuwe lieveling), mag niet mee

Vs6 Jozef 'machthebber, bestuurder' (regent, vizier)

(vgl. Mordekai, Es 10)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jozefs broers naar Egypte

Vs6b de broers buigen voor Jozef!

(eerste vervulling van Jozefs droom! 37:7)

zie verder (totaal 5x):

(2) 43:26 bij aankomst na tweede reis

(3) 43:28 na de begroeting van Jozef

(4) 44:14 nadat de beker in Benjamins zak ontdekt is

(5) 50:18 nadat Jakob gestorven is

[Einde 1e les]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De beproeving van de broers

Vs7v. Jozef herkent hen, maar besluit hen op de proef te stellen (t/m Gn 44!)

Vs9 aanleiding: de dromen! Jozef had meteen van zijn triomf kunnen genieten, maar is bekommerd om hun zielen (zelfbeheersing & wijsheid, geleerd in 21 jaar training! vgl. Mozes).

Vs7-12 uithoren & beschuldigen (test hen ten aanzien van hun vader én hun broer)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Dialoog met de broers (a)

Vs13 Jozef komt ter sprake: ‘één is niet meer’ (vs32)

Vs15v.,19v. de test: ‘neem uw jongste broer mee!’ (hoe zullen zij omgaan met de andere zoon van Rachel, of met een kwetsbare broer überhaupt?)

Vs17 alle tien: drie dagen gevangen (kleine indruk van wat Jozef heeft meegemaakt!)

Vs18 wondere bekentenis: ‘Ik vrees God’… (dus: twijfel niet aan mijn intenties)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Dialoog met de broers (b)

Vs20v. door de vraag naar de broer gaat hun geweten spreken! (nooit waarachtig geestelijk herstel zonder berouw & belijdenis)

Vs24 Simeon – oudste aanwezige broer bij de verkoping van Jozef (dus hoofdverantwoordelijk) – gebonden (als eens Jozef) en als gijzelaar gevangengezet (garantie dat Benjamin volgende keer zal meekomen)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jozef weent zevenmaal

(1) vs24 bij de eerste ontmoeting met de broers

(2) 43:30 bij de tweede ontmoeting met de broers

(3) 45:2 als Jozef zich bekendmaakt aan de broers

(4) 45:14v. als hij zijn broers omhelst

(5) 46:29 als hij vader Jakob weer ontmoet

(6) 50:1 als hij zijn gestorven vader beweent

(7) 50:17 over de argwaan van zijn broers

Jozef streng, maar niet verbitterd! (vgl. Js 63:9)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Angst van de broers

Vs25-28 de broers krijgen koren én hun geld > vrees (vs35): waar Jozef (nog) niet gekend wordt, maakt de genade bang…

- Vgl. vs21: wat hebben wij Jozef aangedaan?
- Vs28c: wat heeft God óns aangedaan? (wat heeft Hij met ons voor?)

Ingewikkelde verhouding tussen Gods soevereine bestuur en onze menselijke verantwoordelijkheid (vgl. 45:5; 50:20!)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jakobs reactie

Vs36 *'Gij* berooft mij van zonen': Jozef (vgl. 37:33! heeft Jakob argwaan?), Simeon, Benjamin

Vs38a 'mijn zoon': voor Jakob is er maar één (na Jozef) (Sforno)

Vs38b mijn grijze haar in de *sj'ôl* (vgl. 44:29,31)

Sj'ôl: graf (N.B. 'grijze haar') óf dodenrijk (*hades*)

(OT: geen echt besef van een hiernamaals)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Hoofdpersoon: Benjamin

Vs6 Jakobs verzet (moet na Jozef ook Benjamin kwijtraken om béíden terug te krijgen)

De broers zijn veranderde mensen:

- Ruben bereid zijn *kinderen* te offeren (42:37)
- Juda bereid *zichzelf* op te offeren (43:8-10)

Dit zijn de twee broers die ook in Gn 37 met name genoemd zijn als verantwoordelijken!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

‘Jakobs benauwdheid’

‘Tijd van benauwdheid voor Jakob’ (Jr 30:6-9) (vgl. beproeving van Israël in de eindtijd, ‘grote ver-drukking’) > vs9 ‘koning David’ (vgl. Jozef)

Jakob = Israëls onschuldige deel (Ps 44), broers Israëls schuldige deel (Js 54)

Vgl. verloren zoon (Lc 15): gebrek/honger > zondebesef > belijdenis

Zo Israëls herstel: Hs 5:11-15 beproeving > schuldig voelen > angst > naar God uitzien

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De tweede reis van de broers

43:11v. Jakob: ‘neem rijk geschenk & dubbel geld mee’ (om de vizier te vermurwen)

Vs14 God de ‘Almachtige’: ‘wij zijn in zijn hand’; tegelijk een zeker fatalisme (vgl. 1Sm 3:18; Es 4:16)

Vs16 rijke maaltijd

Vs18-22 excuses over het geld (niet het geld is het punt: wetticisme kan het geweten niet sussen)

Vs23 het geld was een zegen van God!

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Jozefs ontvangst

Vs26,28 de broers buigen 2e/3e maal (42:6)

Vs29v. Jozef weent 2e maal als hij Benjamin ziet

N.B. De ‘gruwelen’ van de Egyptenaren:

- Eten niet samen (geen ‘gemeenschap’) (vs32)
- Schaapherders voor Egypte een gruwel (46:34)
- Hebreeuwse offerdienst een gruwel (Ex 8:26)

(geen gemeenschap van gelovigen met de wereld, schaapherders & offerdienst bij Gód geliefd)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Verbazing van de broers

Vs33v. Verbazing:

(a) broers zitten in geboortevolgorde

(b) Benjamin 5-voudige portie (Sforno: test om te zien of de broers jaloers zouden zijn, zoals vroeger ten aanzien van Jozefs veelkleurige rijk)

(c) genieten de wijn (gemeenschap met Jozef, hoewel deze nog verborgen is)

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

De grootste test

44:1v. Jozefs ‘waarzegbeker’ (vs5, hoort bij een vizier) wordt in Benjamins zak gestopt

Vs3-6 Jozefs beschuldiging

Vs7-9 De broers protesteren

Vs12 de beker wordt in Benjamins zak gevonden

Vs13 alle broers mee terug naar Jozef (maar hun beproeving niet te vergelijken met die van Jozef zelf)

Vs14-34 ontroerend pleidooi van Juda

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011

Pleidooi van Juda

Vs16 kern: ‘God heeft onze schuld aan het licht gebracht’ (de broers waren onschuldig aan de ‘diefstal’, maar niet aan hun broer en hun vader!)

Gn 42: broers voelen zich schuldig over het verkopen van Jozef, maar hun zondebesef gaat dieper als ze ontdekken (Gn 44) dat de straf voor hun schuld op de Onschuldige (Benjamin) neerkomt!

Ook thans bij elke zondaar (en Israël straks: Js 53!!)

[Einde 2e les]

© Prof. Dr. Willem J. Ouweneel -Stg
Shalom Network.nl 2011